

**Opetushallitus
Hakaniemenranta 6
00530 Helsinki**

mirja.kuorttinen@oph.fi

**Aineopettajaliiton (AOL ry) lausunto lukion opetussuunnitelman perusteiden luonnoksesta
14.4.2015**

VIITE: 17/421/2015

Aineopettajaliitto suhtautuu myönteisesti meneillään olevan opetussuunnitelman perusteiden uudistamisen lähtökohtiin. Kiireisestä aikataulusta huolimatta on hyvä, että lukiokoulutusta pyritään kehittämään. Esimerkiksi laaja-alaisen yleissivistyksen eri elementtien konkretisointi, lukion pedagogiikan uudistaminen sekä yhteisöllisyyden vahvistaminen ovat kaikki lämpimästi kannatettavia. Edellisten lisäksi myös opiskelijoiden saama jatko-opintokelpoisuus olisi hyvä mainita ehkä jo kappaleen 2.1 alussa.

Arvoperustaan (kappale 2.2) voisi lisätä maininnan, että opiskelijalta toivotaan oppimisen halua sekä pitkäjänteisyyttä.

Opetuksen toteuttaminen (kappale 3)

Aineopettajaliiton mielestä on hyvä, että kulttuuriseen monimuotoisuuteen ja kielitietoisuuteen on kirjattu näkyviin myös eri oppiaineiden osuus. Tämä vahvistaa lukion yleissivistävyyttä.

Opetuksen kehittäminen yhteisölliseen suuntaan on myös kannatettava kehityssuunta.

Tärkeää on, että myös etä- ja monimuoto-opetus toteutetaan pedagogisesti mielekkäästi. Välineet (tietoverkot ja muu tieto- ja viestintäteknologia) eivät yksin takaa tätä. Tämä olisi hyvä kirjoittaa myös näkyviin.

Opiskeluympäristöjen ja –menetelmien kohdalla todetaan, että opiskelijoiden omia tietoteknisiä välineitä voidaan käyttää oppimisen tukena opiskelijoiden ja huoltajien kanssa sovittavilla tavoilla. Tämä tuntuu oudolta, varsinkin kun ylioppilastutkintoa suunnitellaan toteutettavaksi lukiolaisten omilla laitteilla. Tämä voi johtaa siihen, että koulutuksenjärjestäjän on järjestettävä opiskelijalle kone käyttöönsä, jos opiskelija ei halua tuoda omaa laitettaan kouluun. Sopiminen edellyttää aina sopimusosapuolten hyväksyntää, joten tämän perusteella koulu ei voi velvoittaa opiskelijoita hankkimaan omia päätelaitteita.

Opiskelijan ohjaus ja tukeminen (kappale 4)

Lukio-opiskelijoiden ohjaus ja tukeminen on ensiarvoisen tärkeää. On pidettävä huoli, että nuoret tarvittaessa saavat tukea kasvaessaan aikuisuuteen.

Toisaalta olisi myös hyvä kirjata tähän kappaleeseen, että opiskelijan ohjauksen ja tukemisen tavoitteena on opastaa opiskelija itseohjautuvaksi yksilöksi. Tekstissä keskitytään liiaksi kuvaamaan opinto-ohjaukseen ja tukeen liittyviä toimintoja mainitsematta näiden toimien tavoitteita.

On hyvä, että opiskeluhoolto osuuteen (kappale 4.3) on kirjattu näkyviin viittaukset lakeihin ja asetuksiin. Nämä viittaukset kirjattaneen alaviitteiksi lopullisessa asiakirjassa?

Toivottavaa on, että aineenopettajat saavat riittävästi täydennyskoulutusta antaakseen opastusta oman alansa työelämään, muuten on vaarana, että tämä kohtaa jää vain opetussuunnitelman perusteiden tekstiksi. (Kappale 4.4)

Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt (kappale 5)

Oppiainerajat ylittävässä opetuksessa, kuten teemaopinnoissa (kappale 5.22), opiskelijalla tulee olla oikeus saada asiantuntevaa opastusta kaikissa oppiaineissa.

Teemaopintojen kurssien sisältöjä ei ole tarpeen kirjata kovin tarkasti, koska teemakurssien toteuttamiseen vaikuttavat paljon mm. koulun kulttuuri, opettajat ja heidän vahvuutensa ja paikkakunta, jossa koulu sijaitsee.

Opiskelijan oppimisen arviointi (kappale 6)

Lukiolain mukaan oppimisen arvioinnin on tarkoitus opastaa ja kannustaa opiskelijaa sekä edistää opiskelijan oppimista. Koska arvosanan antaminen on vain yksi arvioinnin muoto, ei kaikki arviointi (toivottavasti) vaikuta arvosanaan. Olisi hyvä kirjata näkyviin, että arvioinnilla voidaan myös vain opastaa opiskelijaa opiskelemaan oppimisen kannalta mielekkäällä tavalla sen lisäksi, että arviointi voi sovitusti vaikuttaa kurssin arvosanaan. Päättötodistukseen merkittävän arvosanan tarkoituksena on viestiä ulkopuolisille opiskelijan osaamisesta, ei siitä oppiiko hän vaivalloisesti vai vaivattomasti. (Lukion opetussuunnitelman perusteiden luonnos, kappale 2.1: ”*Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja vastaavilla muilla näytöillä.*”)

Tarkennusta kaipaa myös sivulla 247 maininta vaihtoehtoisista tavoista ja erityisjärjestelyin osoitetusta osaamisesta. Syntyykö tilanteita, joissa olisi hyvä merkitä päättötodistukseen, että kurssiarvosanoja annettaessa on käytetty erityisjärjestelyjä?

Mahdollisuus poistaa hylätyt teemaopintokurssit antaa vaikutelman, että nämä kurssit ovat merkityksettömiä. Koulutuksen järjestäjät ja lukiot varaavat resurssit niiden toteuttamiseksi, toteuttavat ne, mutta opiskelija voi jälkikäteen päättää käyttääkö hän tämän kurssin lukiosuoritukseensa vai ei. Tämä saattaa aiheuttaa niukkojen resurssien heittämistä hukkaan.

Teemaopintojen kurssien sisällöissä tulisi huomioida nyt esitettyä paremmin soveltavuus ja soveltavuus jatko-opintoihin valmistautumisessa. Kurssit eivät saisi jäädä irrallisiksi suhteessa muihin lukio-opintoihin.

Aineopettajaliitto katsoo, että on tärkeää, että kurssien arvosanat ja erityisesti päättötodistukseen tuleva arvosana, kuvaa opiskelijan osaamista kurssin päätyttyä eikä hänen tapaansa oppia.

Lausunnon keskeisin sisältö:

Aineopettajaliitto suhtautuu myönteisesti lukion opetussuunnitelman perusteiden päivityksen yhteydessä tehtävän uudistamisen lähtökohtiin. Olemme nostaneet muutaman joko ristiriitaisen tai epäselvästi esitetyn kohdan opetussuunnitelman perusteluonnoksen yleiseen osaan, teemaopintoihin ja arviointiin liittyvistä teksteistä.

Toivomme, asiakirjassa tuodaan esiin opiskelijan ohjauksen ja tukemisen ohella se, että onnistunut opiskelu edellyttää opiskelijalta oppimisen halua ja pitkäjänteisyyttä.

Asiakirjassa mainitaan useissa kohdin tietoverkot sekä muu tieto- ja viestintäteknologia siinä mielessä, että näitä täytyy käyttää. Näissä yhteyksissä olisi syytä painottaa myös käytön pedagogista mielekkyyttä.

Ensiarvoisen tärkeää olisi, että lukion opetussuunnitelman perusteissa tuettaisiin ylioppilastutkintolautakunnan ratkaisua toteuttaa sähköiset kirjoitukset siten, että opiskelijat tuovat päättökokeeseen omat laitteensa. Näin olisi hyvä olla myös lukio-opintojen yhteydessä.

Opiskelijan ohjauksen ja tukemisen tavoitteellisuus olisi hyvä tulla esiin opetussuunnitelman perusteissa. Opiskelijaa pyritään ohjaamaan ja tukemaan siten, että hänestä vähitellen kasvaisi itseohjautuva aikuinen.

Opiskelijan oppimisen arviointia olisi hyvä tarkentaa terminologian osalta siten, että lukioissa osattaisiin toimia yhdenmukaisesti niin opiskelijan kurssiarviointien kuin päättöarvioinnin osalta. Selvennystä kaippaa ero oppimaan oppimista vahvistavan opastavan arvioinnin ja arvosanoihin vaikuttavan arvioinnin välillä. Oppiaineiden arvosanojen tarkoituksena on ilmaista opiskelijan tietoja ja taitoja oppiaineen hallinnassa, ei sitä millä tavoin hän on nämä tiedot ja taidot hankkinut.

Teemaopintojen kurssien sisältöjä toivotaan tarkennettavan ja kytkettävän paremmin muihin lukio-opintoihin. Hylättyjen teemaopintojen poisvalitsemismahdollisuus päättötodistusta kirjoitettaessa ei ole yhdenmukainen lukion muiden hylättyjen kurssien kanssa. Tämä vähentää teemaopintokurssien merkitystä.